

HATÓANYAG-KIVONÁSOK: EDDIG ÉS NE TOVÁBB?

KÉNYES AZ EGYENSÚLY A BIZTONSÁG ÉS A HATÉKONYSÁG KÖZÖTT

CSAK KAPKODJUK A FEJÜNKET: AZ UTÓBBI ÉVEKBEN AZ EURÓPAI UNIÓ SZÁMOS NÉPSZERŰ ÉS A KÁRTEVŐKKEL, KÓROKOZÓKKAL SZEMBEN RENDKÍVÜL HATÉKONY NÖVÉNYVÉDŐ SZER GYÁRTÁSÁT LEHETETLENÍTETTE EL A HATÓANYAG-KIVONÁSOKKAL. HOGY A FOLYAMATNAK MIKOR ÉS MI LESZ A VÉGE, SENKI NEM TUDJA MEGJÓSNOLNI, AZ VISZONT BIZTOS, HOGY A TERMELÉS AZ INTÉZKEDÉSEK KÖVETKEZTÉBEN NEHEZEBBÉ VÁLÍK. ÚGY TŰNIK TEHÁT, EURÓPA MEGINT LÁBON LÓTTE MAGÁT...

Jelenleg is több hatóanyag szerepel azok között, melyek engedélyének megújítása kérdéses. A hatóanyagok sorsát az évek alatt elvégzett tesztek és az azokból gyűjtött adatok határozzák meg. Adott hatóanyagok kivonásában a fő szempont a környezeti és emberi egészségi kockázatok minimalizálása, ami elvitathatatlanul a Föld és lakóinak első számú érdeke. Persze, mint ahogy az életben semmi, így ez sem fekete-fehér.

ÉLELMISZER- BIZTONSÁG VS. TERMÉSBIZTONSÁG

A hatóanyag-kivonásokkal kapcsolatos huzavonában a legnagyobb figyelmet talán a glifozát ügye váltotta ki, ami, úgy látom, ma már lefutott ügy – bocsátotta előre Notterpek T. Jácint élelmiszerminőség-biz-

**MAGYARORSZÁGON
EGYES
HATÓANYAGOK CSAK
NÖVÉNYORVOSI
VÉGZETTSÉG
BIRTOKÁBAN,
VAGY ANNAK A
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL
VÁSÁROLHATÓK MEG,
MIKÖZBEN
AUSZTRIÁBAN NINCS
ILYEN KORLÁTOZÁS.**

tosító agrármérnök, növényvédelmi szakmérnök-növényorvos, PhD-hallgató. – A glifozát újraengedélyeztetését és a hatóanyag-értékelést most négy EU-tagállam végzi, Magyarország, Franciaország, Svédország és Hollandia. A folyamat nemrég lezárult, és nem találtak olyan okot, amely kizárná a hatóanyag használatát. Az év végéig tehát biztosan alkalmazható a szer, addigra újabb adatok futnak be, de ezek,

azt gondolom, nagy fordulatot már nem hoznak az ügyben. Ez azt is jelentheti akár, hogy azt követően lecseng a glifozátvita.

Én ezeket a hatóanyag-kivonásokat egyébként mintha egy kényelmes karosszékben nézném végig, mert Bécs mellett egy bio-mezőgazdasági cég, a Biohof Anzböck GmbH üzemvezetőjeként dolgozom, amely egyebek közt

bioburgonyát, bio-édesburgonyát és különböző biohagymaféléket termel vegyszermentesen, így aztán egy-egy ilyen intézkedés minket nem érint annyira fájdalmasan, mint a hagyományos módon termelőket. Ez azért lehet így, mert mi pontosan tudjuk, hogy mivel jár az az integrált növénytermesztés, melynek során tiltott bizonyos növényvédő szerek használata. Tehát ahogy mondani szokták, mi már tudunk zsákban táncolni. Meg kell jegyezni, hogy bár jelentős károsító faktorok jelenléte esetén kivételesen számunkra is engedélyezettek bizonyos, nem a szó szoros

Kérdés, hogy a bioélelmiszer – például az édesburgonya – magasabb árát meg tudják-e fizetni a fogyasztók

értelemben vett biotermelési rendszerben alkalmazott készítmények, ezeket külön engedélyeztetni kell a használatuk előtt, és ha ezek számát is megtizedelik, úgy tovább csökken az eddig is rizikós terméssbiztonság.

A biotermesztés vonatkozásában az egész Európai Unióban – így egyébként Magyarországon is – borzasztóan éles, szigorú előírások vannak – és ez rendben is van. Csak halkan jegyzem meg, hogy Magyarországon az integrált növényvédelem jó 60 éves múltra tekint vissza, s mint ilyen, hazánk a komplex eljárás eminensei közé tartozik, azaz ha valamelyik tagállam maradéktalanul betartja ezeket az előírásokat, akkor esetünkben ez minimum tízszeres szorzót jelent a többi uniós tagállamhoz képest. Hogy miért mondom ezt? Magyarországon egyes hatóanyagok csak növényorvosi végzettség birtokában vagy annak a közreműködésével vásárolhatók meg, miközben Ausztriában nincs ilyen korlátozás. Ha valakinek az I-es vagy a II-es kategóriába tartozó készítményre van szüksége, bemegy bármelyik növényvédőszer- vagy agrárkereskedésbe, szabadon megveheti és mindenféle komolyabb ellenőrzés nélkül kijuttathatja. Ennek következtében nem annyira nyomon követhető, hogy ki, mit és hova permetez. Meg kell jegyezni, hogy Ausztriában a termelők egyre növekvő része már a biotermesztést és a biodiverzitást, valamint a fenntarthatóságot szem előtt tartva termel.

VÁLTOZOTT AZ ENGEDÉLYEZTETÉSI ELJÁRÁS

De kanyarodjunk vissza az eredeti témánkhoz, 2030-ra a jelenleg létező növényvédő szerek körülbelül felét kivonják, és nem feltétlenül azért, mert bármilyen gond lenne, mondjuk egészségügyi problémát okozna, hanem mert az Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal 2011-ben változtatott az engedélyezési eljárás rendszerén, annak elvein, aminek eredményeként ma már nem azokat a vizsgálati pontokat veszik figyelembe elsősorban, amelyeket korábban,

és amelyeken alapulnia kellene az engedélyeztetésnek. Ennek következtében a kötelező tízéves felülvizsgálatokon sorra buknek el azok a készítmények, amelyek egyébként nagyon hatékonyak, emiatt közkedveltek voltak, még akkor is, ha semmilyen egészségkárosító hatásuk nincs. Ezek egyszerűen az uniós bürokrácia áldozataivá váltak. Hogy ennek hosszú távon milyen negatív hatásai lesznek az agráriumra, az már most beláthatatlan. Az élelmiszeráron bizonyosan meglátszik majd, s ez az egyik szegmens csupán, de ezt érzik meg legjobban az emberek. Hogy mi az összefüggés a két dolog között? Drágulnak majd a termelési rendszerek, több energiát kell fektetni abba, hogy ugyanakkora területről le tudjuk hozni ugyanazt a termésmennyiséget, amit eddig. Példaként a repcét említeném, amelynek esetében ha nem kellő precíziással és hatékonysággal végezzük el a növényvédelmet, akkor előfordulhat, hogy tavasszal tárcsázhatjuk ki az állományt, mert már nem tudunk lehozni róla hektáronként 4-4,5 tonnát, és onnét kezdve gazdaságtalan a termesztése.

Notterpek T. Jácint hozzátette: a legnagyobb baj, hogy a kivont hatóanyagoknak nagy többségében nincs alternatívájuk (most még). Ugyanakkor a növényvédőszer-gyártó cégek nagy hangsúlyt fektetnek olyan új és már a biológiai termesztésrendszerekben is alkalmazható készítmények fejlesztésére, amelyekkel biztosíthatják a piaci kereslet-kínálat kényes egyensúlyát. A továbbiakban nagy erővel kutatnak új, bizonyos kórokozók és kártevőkkel szemben ellenálló, rezisztens fajták után, s dolgoznak azok nemesítésén. Mindezek tekintetében elengedhetetlen egy olyan felkészült, szakmailag kellő ismeretekkel rendelkező személyzet,

amely a modern precíziós gazdálkodási rendszereket nemcsak irányítani, de kontrollálni is képes.

**A VILÁGON
AZ EURÓPAI UNIÓBAN
FOGYASZTHATJUK A
LEGEGÉSZSÉGESEBB
ÉLELMISZEREKET,
KÖSZÖNHETŐEN A
SZIGORÚ FELÜGYELETI
RENDSZERNEK.**

KÖVETKEZMÉNYEK

„Amennyiben már nem tudunk előállítani olyan mennyiségben és minőségben élelmiszereket, ahogyan az

elvárt lenne, akkor az igencsak negatív hatással járhat az uniós gazdaságára nézve” – folytatta a szakember, aki azt is megjegyezte, hogy a világon az Európai Unióban fogyaszthatjuk a legegészségesebb élelmiszereket, köszönhetően a szigorú felügyeleti rendszernek, tehát valóban nem arról van szó, hogy a kivont hatóanyagok veszélyt jelentenek az emberekre. Másrészt felmerül az a kérdés is, hogy a harmadik országból pótolta hiányzó élelmiszerek vagy alapanyagok minősége teljesíti-e majd az említett magas minőségi követelményeket. A továbbiakban van még egy harmadik, de egyáltalán nem mellékes hatás: borítékolható, hogy az illegális növényvédőszer-kereskedelem fellendül. A gazdák nagy valószínűséggel akár a világ másik végén is fel fogják kutatni az eddig megbízhatóan működő hatóanyagokat. Ennek már élelmiszer-biztonsági és jogi következményei is lesznek. Ha ilyesmi kiderül, minden támogatást elvehetnek a gazdálkodótól. Könnyen lehet tehát, hogy újabb termelők fordítanak háttal a hivatásuknak, ami még tovább szűkíti az agrárium amúgy sem túl széles szegmensét.

Notterpek T. Jácint beszélt még egy további vetületről is: rendben van, hogy a vásárlók mind jobban elvárják a növényvédő szerektől mentes zöldségek és gyümölcsök termelését, a kérdés csak az, hogy ennek árát meg tudják-e, meg akarják-e majd fizetni. Ez is azon kérdések egyike, amelyek még nem tisztázottak.

AgrárUnió